

DI SAIT VO LUSÉRN

APPUNTAMENTO DELLA MINORANZA CIMBRA DI LUSERNA

Ka Oastarn ziagetma in di öala

Nella settimana antecedente le festività di Pasqua, i bambini della scuola di Luserna/Lusérn "Khlummane Lustege Tritt", con le loro maestre nell'ambito del proposto progetto annuale sulle tradizioni del proprio paese, hanno invitato con un coloratissimo e simpatico biglietto tutta la popolazione al tiro all'uo-vo in piazza per il giorno 4 aprile 2018.

Ricordando la tradizione del "Tiro al uvo" vi invitiamo mercoledì 4 aprile alle ore 10 in Piazza a Luserna per giocare insieme come una volta.



I bambini dell'atlo "Khlummane Lustege Tritt"

Di tang vor Oastarn di khindar vodar schual vo Lusérn Khlummane Lustege Tritt, hám ummargetrakk inn pa haüsar von länt, a lustegez kertle, zoa azta alle di lusérnar atz 4 von abrél mang zuarkhemmen in platz, zo zia-ga in di öala azpe 'z iz vürkhent dise djar. Disa traditzióng iz toal vonan prodjekt un iz khent vürgetrakk von maistre vodar schual zo halta lente di vaira un allz da sèll vonar bötta. Di khindar khennante dise khlummane sachandar bartne raicham un bartn vürtrang ünsar kultür. Vor disan tage, di khindar, pinn maistre hám boróatet allz, da hám gesotet di öala zoa zo vèrbase pitt naturálege varm azpe 'z iz vürkhent dise djar. 'Z soinda auzkhent schümmane ge-verbate öala: grümmane pinn gegrés, roate pinn roatn karät, kafédate

pinn schintln von tshovöll, sinamài sbartze; pròprio azpe sa hám getánt ünsarne eltarn balza hám nètt gehatt alle di varm zo khoava azpe haüt zo tage. Vor disa okasióng izta khent inngeledat a nono ka schual zo kontàra bia 'z iz khent gelebet in di hintar zait. Dise djar in di Oastartang alle di vetar boda soin gest z'arbata azpe auzlendar soin zuarkhent dahum. In a vrisches airle vo längez allz hatt gemacht luste; di màmna pinn diarmdla hám gesotet di öala, azpe di birtn o, hám boróatet gerésate zümmala pinn öala. In Oastarmenta in di khirch hámna gemacht da Hailege Miss vodar Earstn Boricht, dena abegezoget da baiz tánega, alle vort in platz odar in khüttla züntrest in stiàng von birtn allz ditza zo macha trèffan di laüt un

Istituto Cimbro Kulturinstitut Lusérn
Tel. 0464-78.96.45
info@kil.lusern.it
www.lusern.it



di famildje. Di püabla hërta umme dar pruach von tatta, hám gehatt glükh un hám gelacht balda dise mánen soinse gehóart asó sichar zo vanga di odjar, ma vil vert hámna gezoget un gevelt in schuzz, un di palánka iz gerodit vort bait, un alle di gabür hámse asó augelest un vortgelekk vor di sparkasse gemacht pinn fatezze vonan sbóile. Di boch dõpo Oastarn dar faff, ná pinn tsheregòtt, hatt ágeheft zo baiga di haüsar, benn vo zóbrest un benn vo züntrest in länt. Khemmante vür asó alle hám gebizt schiar bele haüsar dar hatt

gebaiget, un hámse gemacht vennen in di haüsar lazzante sèmm vor bintsche di arbat auzbene von ékhar djústo ágevánk, zo vanga di baige un zo gebanen a zümmale vrische öala. Sidar hërta di öala soin a vèrt zo pasàra vodar bintar stadjóng atn längez, allz schauget auz azpe zo khóda ke z' khinta vür a naügez lem. Sidar az iz bèlt durch pa stórdja di laüt hám gehatt üsántze zoa az sai a guatar senjál schenkanen anándar di öala.

A.G.

UniTn: a hoachar kurs zo lirna bia ma mage lirnén da zimbarzung Dar kurs IALM auzohalta di "khlumman" zungen

È stato inaugurato ufficialmente il 10 marzo 2018 il corso di alta formazione per insegnanti di lingua mochena e cimbra proposto dall'Università di Trento in collaborazione con la PAT, partito già a ottobre 2017 con l'obiettivo di approfondire metodologie e contenuti dell'insegnamento delle due lingue germanofone della nostra Provincia.

'Z iz oramài hoatar ke di khlumman zungen azpe da ünsar mochan hërta mearar khemmen gelirnt vo maistre umbróm m hërta mindar famildje ren azpe biar alle di tang, tra se un pinn khindarn. Vor ditza di istituzióngen soin ná auzorichta ettlane kurse: vor di kurdjósatn boda bölln bizzan mearar vodar zung un kultür, vor di sèllnen boda bölln lirnén bia ma redet un schraibet azpe biar un vor di

sèlln bodasan bizzan sa un boda bölln pezzarn odar lai ren pinn ándarn laüt. An ándarz sachan anvétze iz disar kurs augerichtet vodar Università vo Tria pittar Provintz boda bill presentàrn bia ma mage lirnén gerècht di khlumman zungen vo Lusérn un Bernstol. Dar kurs iz ágeheft in vorgánate bimmattmáat: 'z soinse inngeschribet ettlane laüt von Bernstol un von zimbar o: lai vo Lusérn soinda sim laüt, achte vo Slege un zboa von Astetal; a bichtegez sachan iz ke 'z soinda zboa profesór: an architetto boda hatt studjárt haüsar von Alpm un vo Lusérn o un izze appassionàrt vo Lusérn un a dott.ssa boda studjárt di altn zungen boda ormài neméar soinda un boda ná iz zo süacha, in soi länt vo Valda-gno, di altn zimbrischen burtzan. Dar

kurs duràrt achtzekh urn, un rift di lestn von 2018 un iz getoalt in sim toaln: ettlane boda interesàrn peade di zungen azpe dar "patrimonio culturale e paesaggistico", dar earst kontàkt pittar zung, bia ma mage lem un ma hatt gelebet atti Alpm, 'z gelirna di zung un bia ma mase lirnén.

Andre letzióngen, anvétze, seng getoalt di zboa zungen zoa zo giana z'sega un zo lirna mearar bia ma makse schraim un lesan un bia 'z soinda khennnt studjárt di zungen in di vorgánatn djardar. Sichar disar kurs iz pensàrt vor di sèllnen boda haltn gearm di zung, bo-

dase nützan vil odar bodase böllatn nützan mearar: di lusérnar hám ágenump a naüga sfida zo bizzasan mearar vodar zung un alle boazpar ke, fin azpar soin kurdjósat un dürste vo gebizza ünsar zung bart sichar stian lente.

Giada von Galén



È stata inaugurata lunedì la mostra "Il ritorno del lupo" del Centro Documentazione Luserna

Nà in tritt von bolf atz Lusérn

'Z soinda zuarkhent an hauf laüt an menta 2 von abrél z'sega da naüge auzlegom von Dokumentationszentrum Lusérn Nà in tritt von bolf. Di auzlegom iz offe alle tang, finn atz 4 von bintarmánat, un bill machan khennen pezzar ditza vich boda, in di lestn djar, iz ná zo kheara bidrúmm alúmna afti Alpm un atta zimbar hoachebene vo Slege, Lusérn, Lavròu un Folgráit o. Di auzlegom redet vo bazta iz vürkhent in bolf saiz est, saiz vor hundartar djar, vo bia ma mage schützan 'z vich, vo bazzez iz gest dar bolf vor di laüt vo vor tausankhar djar boda hám gilebet in ándre plètz vodar bèlt, von nem vo beng, bisan un beldar boda soin gipuntet pittn vlaischvrèzzar un vo vil ándarst o.



Luserna Lusérn

IL RITORNO DEL LUPO

MOSTRA 2018

APERTO TUTTI I GIORNI DAL 2 APRILE AL 4 NOVEMBRE
CON ORARIO: 10-12.30 e 14-18

MUSEO CENTRO DOCUMENTAZIONE LUSERNA - Luserna/Lusérn (Prov. Trento)
tel. 0464-789638 - info@lusern.it - www.lusern.it

Dar tage von bazaar

L'acqua è sinonimo di vita ma nel mondo ne gode solo il 40% della popolazione. È fondamentale garantirne l'accesso a tutti e fermare lo spreco.

In mánat von lentz soinda ettlane tang inngerichtet zo vaira eppaz: dar vaira von baibar, dar sèll von tatta, sinamài, atz zbuantzekh von mánat, dar vaira von glükh. Atz zboanzbuantzekh von lentz izta o, in da gántz bèlt, dar tage von bazaar. Da kan üs iz malaméntar vorstian vo baz 'z izta khent inngerichtet disar tage. Biar, bodaz hërta hám lai drenante di manétt vodar spi, sengaz lai vorlòrt az menglt vor an halm tage ombróm da arbatn ná in acque-dotto. Dise djar, muchtma khön, ke di ünsarn altn hámz gekhánt sparn mearar ombróm 'z izta nètt gest in di haüsar, ma da hámz gemucht auarziang von prunn pittn katzedrèlln, un daz sèll iz khent genützt vor di laüt un vor 'z vich in di stèlln. Pan summar, balda di khüa soin gest au affon pèrge, in di etzan soinda gest di hülm boda soin khent auzgerichtet alle di längez pittar gepakhatn krea autschoppa di löchar, zoa azzase nètt auztrükhan pittar dürr von summar. Darzàr aniaglana hütt hatt gehatt, au ná, soi vaska zo halta au 'z bazaar von reng. Est biar soin neméar gebónt zo mucha sparn 'z bazaar, vil vert, pan summar balz nètt renk, muchansaz gedenkhan nètt zo malmétraz zo bèscha di aute, ma azpar pensàrn ke in di bèlt soinda mearar baz sèkshun-

dartdraiunsèchtzekh mildjü laüt boda nètt hám bazaar guat zo trinkha, un boda muchan machan ettlane kilòmetre zo gianaz zo nemna in a para naschénte un ke hundartar tausankh khindar stèrm alle djar vor ditza, vorstéabar ombróm l'ONU hatt inngerichtet disan tage. 'Z khintmar in sint bazda hatt aukontàrt dar Don Guido baldar iz gest nidar in Afrika. An tage hattar gevuntet, grabante, a naschénte, un di laüt soin zuargeloft vo alln in lentar, von sèlln bait vor kilòmetre o, un er iz khent gehaltet z'soina a hailegar mánn. A baibe hatt sin gètt soin nám in khinn bo'z hatt nágetrakk. Zo kontàrase asó, parirtzaz soin a stórdja vort bait vo üsàndre, ma azpar gian vürsnen asó, di djeneratzióngen bodaz ná khemmen, ristchàrn zo ridürase ena bazaar in di üsarn stattn o. Ma biar baz mabar túan? Vor earst muchpar lirnén z'sparaz, un aft ditza muchpar gebénen üsarne khindar o. Dise soinz lai a par sachandar zo gedenkha, zoa nètt zo malmétraz: spèrn di spi antánto azmase soaftet balmase bèscht; nützan a tatza balmen bèscht di zenn; nètt offetián gántz di spi balmen lai bèscht di hent un gedenkhanse zo spèrrase gerècht; bèkhsinse balze trupft ombróm 'z bazaar boda geat vorlòrt, un lestn, khostet mearar alz a naüga spi; nemmen a batzèngle zo spüala au di pjattn. Ékko, dise soinz sachandar bodaz nètt khostn vil un boda sicharn eppaz mearar di zaitn vor di sèlln bodaz bartn nákhemmen.

(n.g.)

